מאמר

מיכל דורון

ציפור בכלוב

דבורה בארון על ספת הגרפולוג

בכתב-ידה של דבורה בארון משולבים קלילות וכבדות לסירוגין. ניכר כי היא חפצה לעוף, להשתחרר, אך אזיקים של ברזל הקשורים לרגליה מונעים ממנה את הדרך אל החופש. עבר כאוב, מעצורים חזקים ורגשות אשם כובלים אותה אל הקרקע.

התנועה בכתב קלילה, הקו עדין, מרומז, ונכתב מתוך רצון לא להתחייב עד הסוף, על מנת לא להיות כבולה במסגרת. אולם רצון זה אינו ממומש. רעד פתאומי מצטייר בכתב, ותנועת האותיות נהיית כבדה, איטית ועצורה. האזור התחתון של האות (כמו במילה "גוף" או "לצרף") עוצר את הזרימה, כמו משקולת ברזל. קונפליקט פנימי זה, בין הרצון לחופש ובין רגשי האשם והפחד, יצר בנפשה של הכותבת תחושת בלבול וחוסר אונים.

האיזור התחתון של הכתב מסמל את הליבידו, וניכר כי יחסה של בארון לחלק זה באישיותה היה אמביוולנטי ולא מגובש: באותיות רבות האיזור התחתון מקופח, נשכח ומודחק, וזה איפשר לכותבת לרפרף על הנייר בקלילות. אבל הבריחה וההתעלמות מהיצרים הן לעתים בלתי אפשריות, ונחסמות לפתע על ידי הדחפים המודחקים, התובעים את שלהם.

ניתן לראות גם כי האיזור התחתון באות נכתב בצורת לולאות סגורות. הקו בחלק זה רועד יותר ונפרד מהאיזור האמצעי. תופעה גרפית זו מעידה על נתק ועל חוסר אינטגרציה בין החלק היצרי לחלק הרגשי של האישיות. נראה כי הכותבת כשלה בניסיונותיה לשלב בחיי היומיום את חלקי האישיות השונים במהותם. עובדה זו הקשתה עליה לפעול בצורה הרמונית והחלטית. רעיונותיה המופשטים, וחופש המחשבה והתעוזה במישור התיאורטי, עוכבו על-ידי הכבלים שקשרו אותה לקרקע.

נראה כי המעבר מחלק אחד של האישיות למשנהו יצר פיצול פנימי בנפשה של בארון: השאיפות הרבות נשארו לא ממומשות, וכאשר נחתה אל הקרקע, היא ספגה חבלות מהחיכוך עם המציאות. חבלות נפשיות אלו באו לידי ביטוי בתחושת דכדוך, מועקה ודיכאון.

חשיבתה של הסופרת הייתה מקורית מאוד. תנודות הזווית של האותיות עם התנועה הפנימית בכתב משקפות סקרנות, התעניינות במגוון תחומים והבחנה בפרטים. ניכרים אמפתיה ויכולת לקרוא בין השורות. בולט הרצון לחקור, להבין ולהתחקות אחר הסיבות, ללא תלות בנורמות המגבילות את ההתנהגות האנושית.

דבורה בארון

בארון הייתה רגישה ביותר והושפעה מאוד מהמתרחש סביבה. הזווית והחדות בכתב משקפות את הביקורתיות ואת חוסר ההשלמה שלה עם חייה. תכונות אלה הופנמו בתוך כאבה האישי ומרדנותה ומצאו אפיק ביצירותיה, אך לא באו לידי ביטוי בחייה האישיים. נראה כי חוסר האונים והחרדות שיתקו אותה, ופעמים רבות היא כרעה תחת העומס של המלחמה הפנימית באישיותה. ■

